

Dijital Episteme ve Algoritmik Doxa: Risk Toplumu'nda Yaşlılık, Kamusal Otomasyon ve Kurumsal Politikalar

Berfin Varışlı | 0000-0001-5051-9546 | berfinvarisli@maltepe.edu.tr

Maltepe Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

 <https://ror.org/004dg2369>

Öz

Bu çalışma, demografik yaşlanma süreçleri ile kamusal hizmetlerin dijitalleşme hızı arasındaki yapısal mesafeyi ve bu mesafenin yaşlı bireyler üzerindeki toplumsal yansımalarını ele almaktadır. Ulrich Beck'in *risk toplumu* kuramı, Foucault'nun *episteme* kavramından türetilen *dijital episteme* ve Bourdieu'nün *doxa* kavramsallaştırmalarından hareketle geliştirilen *algoritmik doxa* ve *habitus* ekseninde kurulan bu çalışma, dijital kamusal alanda ortaya çıkan *epistemik kırılma* olgusunu incelemektedir. Türkiye örneği bağlamında; e-Devlet, MHRS ve e-Nabız gibi entegre platformların yaygınlaşma süreçleri, güncel TÜİK verileri, aile içi sosyal ağların dönüşümü ekseninde çözümlenmektedir. Çalışma, dijital katılım süreçlerini salt bireysel bir okuryazarlık veya teknik uyum konusu olarak görmek yerine, kurumsal yapılar ile toplumsal katmanlar arasındaki asimetrikler bağlamında değerlendirmeyi önermektedir. Bu alanda dünyadaki başarılı örnekler arasında sayılan İsveç, Estonya ve Singapur'un dijital refah politikalarını karşılaştırmalı bir perspektifle değerlendiren çalışma; *epistemik hakkaniyet* ilkesi ve *yaş dostu yapay zekâ mimarileri* çerçevesinde; proaktif devlet mekanizmaları, mahalle ve muhtarlık ölçeğinde sürekli pedagojik destek altyapıları ile yasal düzenlemeleri içeren bütüncül bir politika önerisi geliştirmektedir.

Anahtar Kelimeler

Dijital Episteme, Algoritmik Doxa, Risk Toplumu, Yaşlılık Sosyolojisi, Kurumsal Otomasyon

Atıf Bilgisi

Berfin Varışlı, "Dijital Episteme ve Algoritmik Doxa: Risk Toplumu'nda Yaşlılık, Kamusal Otomasyon ve Kurumsal Politikalar". *Sosyolojik Bağlam Dergisi* 7/2 (Ağustos 2026), 271-293.

<https://doi.org/10.52108/2757-5942.7.2.3>

Geliş Tarihi	31.05.2026
Kabul Tarihi	24.07.2026
Yayın Tarihi	15.08.2026
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – Turnitin
Etik Bildirim	dergi@sosyolojikbaglam.org
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Yapay Zekâ Kullanımı	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zekâ tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazar(lar) tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC-ND 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.